

Çocukların Davranışlarının Değerlendirme Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Çocukların Davranışlarının Değerlendirme Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19035>

Özet

Çocukların Davranışları Değerlendirme Ölçeği (ÇDDÖ), çocuk ve ergenlerdeki davranışsal belirtileri ve sosyal yeterlilik düzeylerini kapsamlı bir şekilde ölçmek amacıyla uyarlama yoluyla geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. 1985 yılında Melda Akçak tarafından Türkçeye kazandırılan bu ölçek, toplam 138 maddeden oluşmakta olup, Davranış Belirtileri ve Sosyal Yeterlilik olmak üzere iki ana boyutta toplanan beş alt faktörü değerlendirmektedir. Ölçek, özellikle klinik ve eğitim ortamlarında çocukların içe dönüklük, dışa dönüklük ve sosyal içlevsellik alanlarındaki güçlü ve zayıf yönlerini belirlemek için tasarlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Çocukların Davranışları Değerlendirme Ölçeği, ÇDDÖ, davranış bozuklukları, sosyal yeterlilik, içedönüklük, dışadönüklük, ergen psikolojisi, uyarılma.

Yazarlar

Melda Akçak

Amaç

Çocukların Davranışları Değerlendirme Ölçeği'nin temel amacı, 6-16 yaş aralığındaki çocuk ve ergenlerin davranışsal ve sosyal yeterlilik düzeylerini objektif bir şekilde değerlendirmektir. Ölçek, klinik psikoloji ve okul psikolojisi alanlarında, çocukların sergilediği sorunlu davranışları (içedönüklük ve dışadönüklük olarak kategorize edilen) şiddetini ölçmek ve aynı zamanda çocuğun sosyal çevresiyle (okul ve etkinlikler dahil) ne kadar uyumlu olduğunu belirlemek için kullanılmaktadır.

Yapı

ÇDDÖ, çocuk ve ergenlerin psikososyal içlevselliğini ölçen iki temel boyuttan oluşmaktadır. Bu boyutlar, genel davranışsal semptomlar ve sosyal uyumu kapsamaktadır. Toplam 138 madde bu iki ana boyut altında beş alt boyuta ayrılmıştır. Bu ayrım, davranışsal sorunların doğasını daha detayli anlamaya yardımcı olmaktadır.

Ölçeğin yapısal modeli, davranışsal sorunları içselleştirilmiş (içedönüklük) ve dışsallaştırılmış (dışadönüklük) sorunlar olarak ele alırken, sosyal yeterliliği ise bireyin çevreyle etkileşimindeki becerileri açısından değerlendirmektedir. Bu çok boyutlu yapı, ölçeğin hem klinik tanıya yardımcı olması hem de gelişimsel değerlendirmelerde kullanılması için olanak tanır.

Geçerlik

Çocuklar?n Davran??lar?n? De?erlendirme Ölçe?i'nin geçerlik çal??malar?, ölçe?in yap?sal tutarlılı??n? ve ölçtü?ü iddia edilen yap?larla ili?kisini incelemiştir. Yap?lan analizlerde, ÇDDÖ'nün davran?? bozukluklar?n? ölçme yetene?i, bilinen standart ölçeklerle kar??laştırılm??tır.

Özellikle Conners Ölçe?i'nin ili?ki bozuklu?u ve kayg? faktörleri ile ÇDDÖ aras?nda anlaml? bir korelasyon tespit edilmiştir. Bu iki ölçek aras?ndaki ortalama korelasyon fark? katsay?s? .62 olarak hesaplanm??tır. Bu yüksek korelasyon, ÇDDÖ'nün benzer yap?lar? ölçen yerle?ik bir araçla yak?nsak geçerli?e sahip oldu?unu göstermektedir.

Güvenirlik

ÇDDÖ'nün güvenilirlik çal??malar?, ölçe?in zaman içinde ve farklı gruplarda tutarlı sonuçlar üretme yetene?ini incelemiştir. Yap?lan güvenilirlik analizlerinde, iki ölçek aras?ndaki korelasyon katsayılar? ya? ve cinsiyete göre farklılık göstermiştir.

Elde edilen güvenilirlik katsayılar? (korelasyon) a??adaki gibidir:

6-11 ya? grubu erkek çocuklar: Toplam davran?? belirtisi için $r = .58$.

6-11 ya? grubu kız çocuklar: Toplam davran?? belirtisi için $r = .63$.

12-16 ya? grubu erkek çocuklar: Toplam davran?? belirtisi için $r = .79$.

12-16 ya? grubu kız çocuklar: Toplam davran?? belirtisi için $r = .54$.

Bu sonuçlar, ölçe?in özellikle 12-16 ya? erkek çocuklar?nda yüksek bir iç tutarlılı?a veya test-tekrar test güvenilirli?ine sahip oldu?unu göstermekle birlikte, tüm ya? ve cinsiyet gruplar?nda kabul edilebilir düzeyde bir güvenilirli?e i?aret etmektedir.

Faktör Analizi

Çocuklar?n Davran??lar?n? De?erlendirme Ölçe?i'nin yap?sal analizi, toplam 138 maddenin iki ana boyut altında toplandı??n? ortaya koymuştur. Bu faktör yap?s?, çocuk psikopatolojisi literatüründeki temel ayrım? yansıtmaktadır: Davran?? Belirtileri ve Sosyal Yeterlilik.

Bu iki ana boyut, daha spesifik davran??sal ve sosyal yeterlilik alanlar?n? temsil eden alt boyutlara ayrılm??tır:

Davran?? Belirtileri Boyutu:

İçdönüklük alt boyutu (Internalizing behaviors)

Dışdönüklük alt boyutu (Externalizing behaviors)

Sosyal Yeterlilik Boyutu:

Etkinlik alt boyutu
Okul alt boyutu
Sosyallik alt boyutu

Ölçek Yapısı

Test Türü: Uyarlama Ölçeği (Orijinali yabancı dilden Türkçeye adapte edilmiştir)

Format: Kendini Bildirim veya Ebeveyn/Öğretmen Gözlemi (Uyarlama çalışması ebeveyn veya öğretmen formları içerebilir.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Çocuklar ve Ergenler

Yaş Grubu: 6 ila 16 yaş arası

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki okul çağındaki çocuklar ve ergenler üzerinde standardize edilmiştir.

Test Metodolojisi: Ölçek, toplam 138 maddeden oluşmaktadır. Cevaplar 3'lü Likert derecelendirme sistemi kullanılarak toplanır (0=Hiç Yok / Yanlış - 2=Çok Doğru / Her Zaman). Yüksek puanlar ilgili davranış belirtisinin veya sosyal yeterlilik alanındaki sorunun yüksekliğini işaret eder.

Anahtar Kelimeler

Çocuk psikopatolojisi, davranış taraması, içselleştirme, dışsallaştırma, klinik değerlendirme, psikometri, güvenilirlik, geçerlik.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilinmiyor

Bağlı Kuruluş E-posta Adresleri: akcakin@medicine.ankara.edu.tr (Melda Akçakın)

Yazma Adresi: Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi (İlgili referansın yayınlandığı tarihe göre)

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, Melda Akçakın tarafından 1985 yılında Türk Psikoloji Dergisi'nde yayınlanan çalışması ile

tan?t?lm??t?r. Kullan?m izinleri ve olası ücretler için sorumlu yazar Melda Akçak?n ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. ?leti?im bilgileri yukarıda belirtilmi?tir.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi ?u adresten indirilebilir: cocuklarin-davranislarini-de?erlendirme-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Akçak?n, M. (1985). Çocuklar?n Davran??lar?n? De?erlendirme Ölçe?inin tan?t?m? ve güvenilirlik çal??ması. *Türk Psikoloji Dergisi*, 5 (18), 3-6.

Makalenin orijinal yay?n?na ?u bağlantıdan ula??ılabilir: turkpsikolojidergisi.com/PDF/TPD/18/08.pdf

Çocuklar?n Davran??lar?n? De?erlendirme Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmuştur ve hiçbir şekilde de?iştirilmemelidir.

2 alt boyut ve toplam 138 madde.

Davran?? Belirtileri Boyutu:

?çedönüklük alt boyutu

D??adönüklük alt boyutu

Sosyal Yeterlilik Boyutu:

Etkinlik alt boyutu

Okul alt boyutu

Sosyallik alt boyutu